ülendati 1674 ooberstleitnandiks ja 1677 ooberstiks. Riigipäeval 1680 oli S. üks energilisemaid mõisadereduktsiooni pooldajaid. Ta ülendati 1686 kindralmajoriks ja määrati Riia asekuberneriks, järgmisel a. kuberneriks ja tõsteti vabahärraks; surn. 3. III 1700 Stokholmis. — S. teotses Riia kubernerina poliitiliselt väga pinevais oludes, reduktsiooni teostamise viimasel perioodil. Abistades J. J. Hastfer'i (vt.) ja asendades viimast ta Rootsis viibimise puhul osutas S. suurt energiat Karl XI (vt. ka *Suppl.*) viimaste valitsusaastate ulatuslikkude reformide elluviimisel.

H. Hofberg, Svenskt biografiskt handlexikon II (1906); G. Elgenstierna, Svenska adelns ättartavlor VII (1932); O. Liiv, Die wirtschaftliche Lage des estnischen Gebietes am Ausgang des XVII. Jahrhunderts I (1935), lk. 14 jj. *J. V.*

***SOOTS, Jaan,** E. Vabadussõja, riigikaitse ja poliitikategelane, oli ka IV ja V Riigikogu liige põllumeestekogude rühmas, toimides Riigikogu rahaasjanduse, riigikaitse ja riigimajapidamise aruandmise komisjonide esimehena, juulist 1932 dets-ni 1933 ka Riigikogu 1. abiesimehena. Apr-s 1934 määrati S. Tallinna linnapeaks ja maist 1938 dets-ni 1939 toimis ta Tallinna ülemlinnapeana, kellena on linna heakorra ja hariduselu eest kindlakäeliselt valvel seisnud. Ühtlasi on S. olnud 1937. a. Rahvuskogu II koja liige, siis Riigivolikogu Valimiste Peakomitee liige ja a-st 1938 Riiginõukogu liige, 1935—38 Riigi Majandusnõukogu, 1929—34 Sõjanõukogu ja a-st 1938 Riigikaitse Nõukogu liige. Ka on S. võtnud tegevalt osa mitme organisatsiooni tööst seltskondlikul ja majanduslikul alal. E. Maakrediitseltsi juhatuse esimees on ta olnud 1931—34, hiljemini selle nõukogu esimees, Põllutöökoja liige a-st 1932 ja esimees 1932—36, E. Ühistegelise Kindlustuse Keskseltsi juhatuse esimees 1933—35, E. Edasikindlustuse Keskühisuse ja Ühistegelise Kindlustusseltsi „Kalju" juhatuse esimees a-st 1935, Ühistegevuskoja nõukogu esimees ja Kindlustusnõukogu liige a-st 1936 ning Mulkide Seltsi esimees a-st 1934. Nimede Eestistamise Liidu keskjuhatuse esimehena toimib S. selle asutamisest (1935) peale. Liit on arendanud hoogsat propagandat ja saavutanud häid tagajärgi; seni on eestistatud üle 200 000 nime. Üleriikliku Reservohvitseride Keskseltsi esimeheks on S. a-st 1934, E. Vabadusristi Vendade Ühenduse keskjuhatuse esimeheks a-st 1935 ning on jätkanud tegevust Vabadussõja Ajaloo Komitee juhatuse esimehena. S. on E. Vabadusristi kavaler ja a-st 1939 Tallinna E. Põllumeeste Seltsi auliige. Ta sulest on ilmunud kirjutisi, ms. teoses „Mälestused iseseisvuse võitluspäivilt" II (Tall., 1930).

Eesti Vabadusristi Kavalerid (1935); E. Laaman, Eesti iseseisvuse sünd I—VI (1936—38); Eesti Vabadussõda 1918—1920 I, II (1937, 1939); isikl. jm. saadud andmed. *T.*

***SPEEK, Peeter Aleksander,** poliitikategelane ja ühiskonnateadlane, oli Washingtonis P.-A. Ühendriikide Kongressi raamatukogu Ida-Euroopa osakonna juhataja kuni 1929, on seejärel olnud Ühendriikide tööministeeriumi töö-statistika-büroo teenistuses. — S. oli organisatsiooni „Eestlaste Ühing Washingtonis" asutajaid (1937) ja on algusest peale toiminud selle esimehena. Ta töist on ilmunud eesti keeles: brošüür „Palga teooriad ja tendentsid Ühendriikides" (Tartu, 1929; M. Nurk'i tõlkes) ja jutustis eestlaste elust Ameerikas „Attaboy" (*ibid.*, 1936).

Isikl. jm. saadud andmed. *T.*

***SPOHR, Edmund,** balti-saksa loodusteadlane, oli Tartu ülikooli taimemorfoloogia ja -süstemaatika dots. ning botaanikaaia juhataja 1929. a. lõpuni. A-il 1930—35 toimis ta Herderi instituudi (Riias) süstemaatilise botaanika prof-na ja a-st 1930 ühtlasi Liivimaa Üldkasuliku ja Ökonoomilise Sotsieteedi juures Tartus Teadusliku Kodu-uurimise Instituudi juhatajana, instituudi väljaannete toimetajana ning Saksa Vähemusrahvuse Kultuuromavalitsuse haridusinspektorina (resp. akadeemilise nõunikuna) kuni Saksamaale ümberasumiseni okt-s 1939. S. on Königsbergi ülikooli audoktor a-st 1938. Ta teaduslikest töist mainitagu „Über die Verbreitung und Einwanderung von *Helodea canadensis* in Estland" (Beiträge XVI, 1, 1930).

Isikl. jm. saadud andmed. *T.*

***SPRECKELSEN, Arthur Leopold Christoph,** balti-saksa muinasteadlane, ajaloolane ja õpetaja, oli Tallinna saksa reaalgümnaasiumi direktor kuni 1932, Eestimaa Kirjandusliku Ühingu muuseumi ajaloolis-etnograafilise osakonna

Eesti biograafilise leksikoni tÃƒÂ¤ienduskÃƒÂ¶ide, 1940, lk. 314